

Fii mai deștept, trăiește mai bine

PUR ȘI SIMPLU CONTINUĂ SĂ CUMPER

**METODE
VERIFICATE DE
A ECONOMISI
BANI ȘI DE A
FACE AVERE**

Traducere
din engleză de
Dan Bălănescu

Nick Maggiulli

Cuprins

Cum să folosești această carte	7
Introducere	9
1. De unde ar trebui să începi?	17

I | Economiiile

2. Cât ar trebui să economisești?	25
3. Cum să economisești mai mult	35
4. Cum să cheltuiești fără remușcări	53
5. Cât de mult poate crește inflația stilului tău de viață?	63
6. Ar trebui să te împrumuți vreodată?	73
7. Ar trebui să închiriezi sau să cumperi?	85
8. Cum să economisești pentru un avans (și pentru alte achiziții importante)	97
9. Când te poți pensiona?	109

II | Investițiile

10. De ce ar trebui să investești?	123
11. În ce ar trebui să investești?	133
12. De ce nu ar trebui să cumperi acțiuni individuale	163
13. Cât de repede ar trebui să investești	173
14. De ce nu ar trebui să aștepti pentru a cumpăra acțiuni în scădere	193
15. De ce investițiile depind de noroc	209
16. De ce nu ar trebui să te temi de volatilitate	221
17. Cum să cumperi în timpul unei crize	233
18. Când ar trebui să vinzi?	247
19. Unde ar trebui să investești?	265
20. De ce nu te vei simți niciodată bogat	287
21. Cel mai important activ	297
Concluzii. Regulile strategiei „pur și simplu continuă să cumperi”	307
Mulțumiri	315
Note	317

Cum să folosești această carte

Am scris această carte în așa fel încât să optimizez modul în care îți folosești timpul avut la dispoziție. Deși ești liber să o citești în ordine, ai putea găsi că este mai util să sari direct la capitolul care se potrivește cel mai bine momentului în care te afli acum în călătoria ta de construire a averii.

Această carte este împărțită în două secțiuni – economiile și investițiile. Economii acoperă toate aspectele economisirii banilor, inclusiv cât de *mult* să economisești, cum să economisești *mai mult*, cum să cheltuiești fără remușcări și așa mai departe. Investițiile acoperă numeroasele aspecte legate de cum anume folosești banii, inclusiv *de ce* ar trebui să investești, în *ce* ar trebui să investești, *cât* de des ar trebui să investești și multe altele.

Am scris această carte în așa fel încât să poți găsi rapid informațiile de care ai nevoie și să le folosești. Dacă nu ai nevoie de ajutor pentru a economisi, atunci sari peste acest capitol. Crede-mă, nu mă deranjează. Aș prefera să găsești ceva util în ea decât să renunți cu totul să o citești.

În cele din urmă, cei care doresc un rezumat rapid al ideilor principale și al lecțiilor practice ale cărții, le pot găsi la finalul acestei cărți, în capitolul Concluzii.

Introducere

Răposatul meu bunic era dependent de pariurile la cursele de cai. Când eram mic, mergeam la bâlciul din Los Angeles și ne uitam cum cai pursânge cu nume precum Magnificent Marks și Jail Break galopau de-a lungul pistei. Mai târziu, am aflat că ceea ce atunci mi s-a părut a fi doar o formă de distracție era, pentru bunicul meu, o luptă de o viață.

Dependența lui începuse cu aceste curse de cai, dar, în cele din urmă, a ajuns la jocurile de cărți. Blackjack. Bacara. Poker Pai Gow. A jucat orice. Eu nu auzisem niciodată de unele dintre aceste jocuri, dar bunicul meu le cunoștea bine. Și la fel de bine și paria. Douăzeci și cinci de dolari o mână. Cincizeci de dolari o mână. Uneori, 75 de dolari o mână. Sume considerabile de bani aruncate pe jocurile de cărți.

Trebuie să înțelegi că bunicul meu era pensionar și, în perioada aceea, locuia cu mama lui (străbunica mea). Ea îi asigura casa și masa. Când s-a pensionat, la vârsta de 55 de ani, a început cu o pensie de 1 000 de dolari pe lună. După șapte ani, a început să primească prestații sociale în valoare de alți 1 200 de dolari pe lună.*

Cu toate acestea, deși avea un venit lunar de 2 200 de dolari fără aproape nicio cheltuială, a murit în mai 2019 fără să aibă

* Prestații sociale oferite pensionarilor, veteranilor de război și persoanelor cu dizabilități prin programul „Social Security” al Administrației pentru Asigurări Sociale a Statelor Unite ale Americii, lansat în 1935 (n.r.).

vreun bun pe numele lui. Pe parcursul celor 26 de ani cât a primit pensie, și-a pierdut toți banii la jocurile de noroc.

Dar dacă bunicul meu ar fi pus deoparte *doar* jumătate din pensia lui lunară (bani pe care oricum avea să-i piardă la jocurile de noroc) și i-ar fi investit în bursa americană? Ce s-ar fi întâmplat?

Ar fi murit milionar.

Ar fi putut să joace jocuri de noroc pe tot parcursul pensionării cu jumătate din bani și tot ar fi făcut avere datorită creșterii celeilalte jumătăți investite în acțiuni.

Acest lucru este valabil chiar dacă o parte considerabilă din investițiile sale ar fi fost făcută în timpul uneia dintre cele mai proaste decade din istoria bursei americane (2000-2009). Nu ar fi contat. Investindu-și continuu banii lună de lună, bunicul meu și-ar fi contrabalansat cele mai dăunătoare obiceiuri financiare și ar fi făcut avere. Și, deși probabil nu ai o dependență severă de jocurile de noroc, urmând această filosofie poți face și tu avere.

Cu câțiva ani înainte de moartea bunicului meu, am descoperit aproape întâmplător această idee. O idee formată din doar șase cuvinte. O idee care te-ar putea îmbogăți.

Pur și simplu. Continuă. Să cumperi.

Aceasta este mantra care mi-a schimbat viața.

În tinerețe, nu aveam nicio idee ce înseamnă averea și cum poate fi făcută. Nu știam că termenul *vară* poate fi folosit ca verb („Am *vărat* în Hamptons”). Nu știam ce sunt dividendele. Ce naiba, mare parte din viață am crezut că Sizzler și Red Lobster erau restaurante de lux.

Și, deși părinții mei munceau din greu, ambii au renunțat la facultate și nu au învățat niciodată cum să investească. Drept

urmare, nici eu nu știam. De fapt, abia când am mers la facultate am înțeles cu adevărat ce este un titlu de valoare.

Cu toate acestea, să învăț despre investiții nu a fost suficient pentru a-mi rezolva problemele financiare. Deoarece, în ciuda faptului că am primit o educație deosebită, viața mea financiară de după facultate era plină de incertitudini și de stres. Mă îndoiam de fiecare decizie financiară pe care o luam.

În ce ar trebui să investesc?

Economisesc destul?

Ar trebui să cumpăr acum sau să mai aștept?

Nevroza mea legată de bani m-a urmărit până pe la 25 de ani. Atunci se presupunea că sunt adult, că am o carieră și că dețin controlul asupra propriei vieți. Cu toate acestea, nu îmi puteam reduce la tăcere vocea aceea din cap. Incertitudinea legată de bani nu-mi dădea pace.

Așa că am început să citesc tot ce îmi cădea în mână despre bani și investiții. Am urmărit forumuri online, am citit fiecare scrisoare trimisă acționarilor de Berkshire Hathaway și am căutat prin notele de subsol ale unor cărți obscure de istorie financiară. M-a ajutat, dar tot nu eram sigur ce anume trebuia să fac în continuare.

Apoi, la începutul lui 2017, am decis să lansez un blog despre planificare financiară personală și investiții. Aveam de gând să fac tot posibilul ca să clarific aceste lucruri.

La scurt timp, am văzut un material video pe YouTube postat de Casey Neistat care a schimbat totul.

În materialul video, intitulat „*3 words that got me to 3 MILLION SUBS*”, se vorbea despre cum Neistat a ajuns să aibă trei milioane de abonați pe YouTube folosind un sfat din șase

* În traducere, „Trei cuvinte care m-au dus la trei MILIOANE de ABONAȚI” (n.t.).

cuvinte primit de la colegul youtuber Roman Atwood – „Pur și simplu. Continuă. Să încarci”. Deși Neistat vorbea despre cum să-ți formezi un grup de abonați pe YouTube, am văzut imediat legătura cu investițiile și cu obținerea prosperității.

În săptămânile anterioare vizionării aceluși video, făcusem unele analize despre bursa americană care m-au condus la o descoperire profundă. Pentru a face avere nu conta *când* cumperi acțiuni americane, ci doar să le cumperi și să continui să faci asta. Nu conta dacă cursurile erau mari sau mici. Nu conta dacă piața era în creștere sau în scădere. Tot ce conta era să continui să cumperi.

Combinând această descoperire cu sfatul lui Neistat de pe YouTube, s-a născut *Pur și simplu continuă să cumperi*. Este o filosofie care îți poate transforma finanțele... dacă o accepți.

Vorbesc despre achiziția continuă a unui set divers de active generatoare de venit. Când spun active generatoare de venit, mă refer la acele active de la care te aștepti să acumulezi venituri în viitorul îndepărtat, chiar dacă acele venituri nu îți sunt achitate direct ție. Aici intră acțiuni, obligațiuni, proprietăți imobiliare și multe altele. Totuși detaliile acestei strategii nu sunt deosebit de importante.

Nu este important *când* cumperi, *cât* cumperi sau *ce* cumperi – ci, pur și simplu, să continui să cumperi. Ideea pare simplă pentru că este simplă. Fă-ți un obicei din a-ți investi banii la fel cum ți-ai făcut un obicei din a-ți plăti chiria sau rata. Fă investiții la fel cum îți cumperi mâncare – fă-o des.

Formal, această abordare este cunoscută sub numele de *media costului dolarului (DCA)*^{*} sau cumpărarea regulată a unui activ de-a lungul timpului. Singura diferență dintre DCA și *Pur*

* În original, *dollar-cost averaging* (n.t.).

și simplu continuă să cumperi este că strategia *Pur și simplu continuă să cumperi* include și motivația psihologică.

Este o abordare *agresivă* a investițiilor care îți va permite să faci cu ușurință avere. Gândește-te la ea ca la un bulgăre de zăpadă care se rostogolește pe un deal. *Pur și simplu continuă să cumperi* și urmărește cum crește acel bulgăre.

De fapt, *Pur și simplu continuă să cumperi* este mai ușor de aplicat astăzi decât ar fi fost în oricare alt moment din istorie.

De ce?

Pentru că, dacă ai fi aplicat acest sfat cu doar două decenii în urmă, te-ai fi ales cu niște taxe și costuri de tranzacționare mari pe parcurs. La o achiziție de opt dolari în anii 1990, strategia *Pur și simplu continuă să cumperi* ar fi ajuns foarte costisitoare, foarte repede.

Dar lucrurile s-au schimbat de atunci. Odată cu tranzacțiile gratuite pe multe dintre principalele platforme de investiții, dezvoltarea participației fracționate și disponibilitatea diversificării ieftine, *Pur și simplu continuă să cumperi* are un avantaj mai mare decât oricând.

Astăzi poți cumpăra o singură acțiune la un fond al indicelui bursier S&P 500* și fiecare persoană din fiecare corporație publică din America va lucra să te facă mai bogat.¹ Iar dacă vei investi în fonduri ale unor indici internaționali, și restul lumii (sau majoritatea) va lucra pentru tine.

Pentru o sumă nesemnificativă, poți deține o mică parte a viitoarei creșteri economice a unei bune părți a civilizației umane. O creștere economică care îți va permite să faci avere decenii la rând. Și nu este doar opinia mea – este susținută de peste un secol de date care transcend geografia și clasele de active.

* Indice bursier realizat de compania Standard & Poor care urmărește performanța acțiunilor celor mai mari 500 de companii listate la Bursa de Valori din New York (n.r.).

Desigur, *Pur și simplu continuă să cumperi* este doar începutul călătoriei noastre financiare. În ciuda simplității sale, știu că nu este suficientă pentru a răspunde tuturor întrebărilor pe care le vei avea pe parcurs. De aceea am scris această carte.

În paginile care urmează voi răspunde la unele dintre cele mai vehiculate întrebări despre planificarea financiară personală și investiții. Fiecare capitol va discuta în detaliu un subiect și îți va oferi informații practice pe care poți începe să le folosești imediat în călătoria ta financiară.

Cel mai important, răspunsurile la aceste întrebări se bazează pe date și dovezi, nu pe convingeri și ipoteze. Aceasta înseamnă că unele dintre concluziile mele vor contrazice recomandările financiare tradiționale. Unele dintre ele pot chiar să te șocheze.

De exemplu, în paginile care urmează îți voi explica:

- De ce trebuie să economisești mai puțin decât crezi.
- De ce împrumuturile făcute cu cardurile de credit nu sunt întotdeauna ceva rău.
- De ce economisirea de numerar pentru a cumpăra la preț scăzut nu este o idee bună.
- De ce nu ar trebui să cumperi acțiuni individuale – și de ce acest lucru nu are nicio legătură cu slaba performanță.
- De ce o mare corecție a pieței este, de obicei, un bun prilej pentru achiziții.

Și multe altele.

Obiectivul meu nu este să creez controverse, ci să folosesc datele disponibile pentru a afla adevărul, oricare ar fi acesta.

În cele din urmă, *Pur și simplu continuă să cumperi* este o carte care prezintă metode verificate pentru a economisi și a face avere. Urmând strategiile de aici, îți voi arăta cum să acționezi mai inteligent și să trăiești mai bogat.

Începem prin a întreba: „De unde ar trebui să începi?” În primul capitol îți voi arăta dacă ar trebui să te concentrezi asupra economisirii sau investirii în baza situației tale financiare curente.

1

De unde ar trebui să începi?

DE CE ECONOMIILE SUNT PENTRU SĂRACI,
IAR INVESTIȚIILE SUNT PENTRU BOGAȚI

Când aveam 23 de ani, credeam că știu răspunsul la întrebarea cum se face avere. Menține costurile scăzute. Diversifică. Investește pe termen lung. Am auzit acest tip de sfaturi de multe ori, de la legende ale investițiilor precum Warren Buffett, William Bernstein și răposatul Jack Bogle. Deși aceste sfaturi nu erau incorecte, m-au determinat să mă concentrez asupra tuturor lucrurilor greșite din punct de vedere financiar în calitate de proaspăt absolvent de facultate.

Deși, la vremea respectivă, aveam doar 1 000 de dolari în contul meu deschis pentru pensionare, am petrecut sute de ore analizându-mi deciziile de investiții în anul următor. Aveam tabele Excel pline cu proiecții ale valorilor nete și cu profiturile estimate. Îmi verificam zilnic soldurile conturilor. Îmi puneam la îndoială alocarea activelor până ajungeam la nevroză.

Ar trebui să am 15% din fonduri în obligațiuni? Sau 20%? De ce nu 10%?

Eram haotic. Se spune că obsesia este apanajul tinereții. Am înțeles prea bine acest adevăr.

Dar, în ciuda fixației mele legate de investiții, nu mi-am analizat deloc venitul sau cheltuielile. Ieșeam cu regularitate la cină cu colegii, făceam cinste cu băuturi, apoi luam un Uber spre casă. Să cheltuiești 100 de dolari pe seară era ușor în San Francisco, unde trăiam în perioada aceea.

Gândește-te cât de prostesc era acest comportament. Cu doar 1 000 de dolari în active investibile pe numele meu, chiar

un randament anual de 10% mi-ar fi adus un câștig de 100 de dolari pe an. Cu toate acestea, tocmai cu regularitate aceiași 100 de dolari de fiecare dată când ieșeam cu prietenii! Cină + băuturi + transport și randamentul investițiilor mele pe un an (într-un an bun) se ducea pe apa sâmbetei.

Renunțarea la doar *o singură* noapte în San Francisco mi-ar fi adus aceeași sumă de bani ca *un an* de creștere a investițiilor în perioada aceea. Înțelegi de ce prioritățile mele financiare erau atât de greșite? Toți experții din lume precum Buffet, Bogle și Bernstein nu ar fi putut schimba nimic.

Compară această situație cu cineva care are 10 milioane de dolari în active de investit. Dacă ar avea o scădere de doar 10% a portofoliului, ar pierde un milion de dolari. Crezi că ar putea economisi un milion de dolari pe an? Foarte improbabil. Dacă nu are un venit foarte mare, economiile sale anuale pur și simplu nu pot concura cu fluctuațiile regulate ale portofoliului de investiții. Acesta este motivul pentru care cineva cu 10 milioane de dolari trebuie să petreacă mult mai mult timp gândindu-se la opțiunile de investiții decât cineva cu doar 1 000 de dolari.

Aceste exemple arată că obiectivul asupra căruia ar trebui să te concentrezi depinde de situația ta financiară. Dacă nu ai mulți bani investiți, atunci ar trebui să te axezi pe creșterea economiilor (și pe investirea lor). Însă, dacă ai deja un portofoliu semnificativ, atunci ar trebui să petreci mai mult timp gândindu-te la detaliile planului tău de investiții.

Mai simplu spus: economiile sunt pentru săraci, iar investițiile sunt pentru bogați.

Nu lua această afirmație într-un sens prea literal. Folosesc termenii de săraci (și bogați) atât în sens absolut, cât și relativ. De exemplu, ca proaspăt absolvent de facultate care petreceam în San Francisco, cu siguranță nu eram sărac în termeni

absoluți, dar eram *relativ sărac în comparație cu viitoarea mea situație financiară*.

Folosind această perspectivă, vei înțelege mult mai simplu de ce economiile sunt pentru săraci și investițiile sunt pentru bogați.

Dacă aș fi știut acest lucru la vârsta de 23 de ani, aș fi petrecut mai mult timp dezvoltându-mi cariera și crescându-mi venitul, în loc să îmi chestionez deciziile de investiție. Odată ce aș fi avut mai mulți bani economisiți, atunci mi-aș fi putut optima portofoliul.

Cum poți ști unde te afli pe ceea ce eu numesc „continuumul economii-investiții”? Folosește acest calcul simplu ca exemplu.

În primul rând, calculează cât te aștepti să economisești în mod lejer anul viitor. Spun „lejer” pentru că ar trebui să fie ceva ce poți realiza cu ușurință. Vom numi acest lucru *economiile tale preconizate*. De exemplu, dacă te aștepti să economisești 1 000 de dolari pe lună, economiile preconizate anuale ar trebui să fie în valoare de 12 000 de dolari.

În continuare, stabilește cu cât te aștepti să îți crească investițiile în anul următor (în dolari). De exemplu, dacă ai active de investit în valoare de 10 000 de dolari și te aștepti să crească cu 10%, aceasta înseamnă că te aștepti la o creștere a investițiilor de 1 000 de dolari. Vom numi aceasta *creșterea preconizată a investițiilor*.

În final, compară cele două numere. Care este mai mare, *economiile preconizate* sau *creșterea preconizată a investițiilor*?

Dacă *economiile preconizate* sunt mai mari, atunci ar trebui să te axezi mai mult pe economisirea de bani și să îi adaugi la investiții. Cu toate acestea, în cazul în care *creșterea preconizată a investițiilor* este mai ridicată, atunci petrece mai mult timp

gândindu-te cum să investești ceea ce deja ai. Dacă numerele sunt apropiate, atunci ar trebui să aloci ambelor timpul tău disponibil.

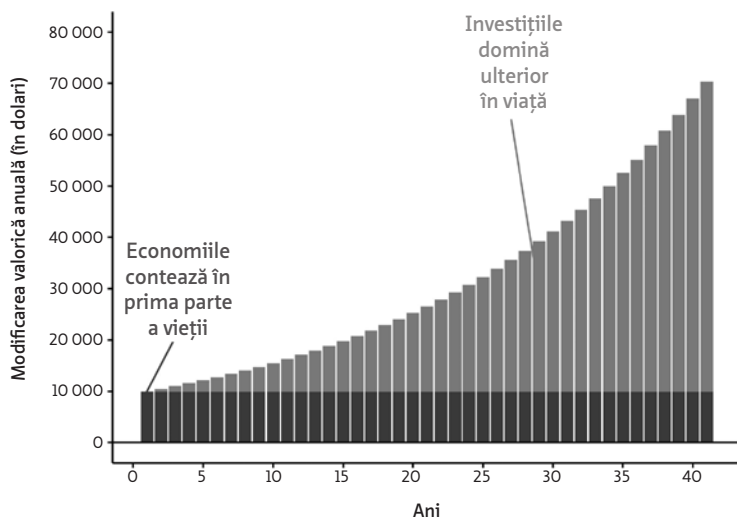
Indiferent unde te afli acum în călătoria ta financiară, ar trebui să acorzi atenție și investițiilor, nu doar economiilor, pe măsură ce înaintezi în vârstă. Pentru a demonstra acest lucru, gândește-te la cineva care lucrează de 40 de ani în timp ce economisește 10 000 de dolari pe an și obține un randament anual de 5%.

După un an, va fi investit 10 000 de dolari și va fi obținut un câștig de 500 de dolari la investiția sa. În acel moment, valoarea economiilor sale (10 000 de dolari) este de 20 de ori *mai mare decât* valoarea câștigurilor din investiții (500 de dolari).

Acum pe repede înainte peste 30 de ani. În acel moment va avea o avere de 623 227 de dolari și va obține un câștig de 31 161 de dolari din această sumă în anul următor (la același randament anual de 5%). Acum valoarea economiilor sale (10 000 de dolari) este de trei ori *mai mică decât* valoarea câștigurilor din investiții (31 161 de dolari).

Poți vizualiza această tranziție în următorul grafic, care prezintă modificarea sa anuală de avere descompusă în categorii.

Randamentul economiilor și investițiilor are un impact diferit în timp

După cum poți vedea, în primele decenii ale vieții profesionale, cea mai mare parte a modificării anuale a averii este generată de economiile anuale (coloanele gri-închis). Cu toate acestea, în ultimele decade, investițiile (coloanele gri-deschis) contribuie cu mult mai mult la creșterea anuală.

Această schimbare este atât de pronunțată încât, până la finalul vieții profesionale, aproape 70% din întreaga avere provine din câștigurile din investiții, nu din contribuțiile anuale!

De aceea continuumul economii-investiții este atât de important ca să determini asupra a ce trebuie să te concentrezi pentru a obține cel mai bun randament.

La extreme, este evident. Dacă nu dispui de active de investiții, atunci trebuie să te concentrezi pe economisire. Iar

dacă ești la pensie și nu mai lucrezi, ar trebui să aloci mai mult timp investițiilor.

Pentru toți ceilalți, este puțin mai dificil să răspunzi la această întrebare, asupra a ce anume ar trebui să se concentreze. De aceea această carte are două părți. Prima este despre economisire (prima etapă a continuumului economii-investiții), iar partea a doua este despre investiții (a doua parte a continuumului).

Pentru a începe, să vedem care este modul corect de raportare la economisire.

I. | Economiile

2

Cât ar trebui să economisești?

PROBABIL MAI PUȚIN DECÂT CREZI

Dacă te duci vreodată să pescuiești în râurile din sudul Alaskăi, vei vedea sute de păstrăvi din specia *Salvenius malma* înotând în apele limpezi. Ceea ce nu prea vei vedea este hrana lor. Ei bine, cel puțin în cea mai mare parte a anului. Dar, la începutul verii, în zonă sosește somonul.

Din clipa în care păstrăvii își întâlnesc prada plină de icre, intră în frenezie, mâncând lacomi până aproape că le explodează burțile.

„Sunt absolut înnebuniți după icre”, spune Jonny Armstrong, un cercetător de la Universitatea din Wyoming, unde a primit o bursă de cercetare în conservare „David H. Smith”. „Au stomacul plin de icre. Sunt bătuți și zgâriați după încăierarea cu somonii.”

După plecarea somonilor, mulți păstrăvi rămân, deși nu mai dispun de hrană consistentă. „Dacă faci un calcul al energiei alocate și al cantității de mâncare din apă pentru cea mai mare parte a anului, vei vedea repede că nu ar trebui să poată supraviețui așa tot anul”, spune Armstrong. „Dar pot.”

Cum pot păstrăvii să facă față unor astfel de condiții? După cum au descoperit Armstrong și colegul său Morgan Bond, când mâncarea este insuficientă, păstrăvii își micșorează tractul digestiv pentru a folosi mai puțină energie. Când sosesc somonii, organele lor digestive își dublează dimensiunile.²

În biologie, acest concept este numit *plasticitate fenotipică* sau capacitatea unui organism de a-și modifica fiziologia ca

reacție de adaptare la mediu. Plasticitatea fenotipică este utilă nu doar pentru a înțelege modul în care plantele, păsările și peștii se schimbă în baza mediului în care trăiesc – poate fi utilă și pentru determinarea sumei de bani pe care ar trebui să o economisești.

Problema celor mai multe sfaturi de economisire

Când cauți pe Google „Cât ar trebui să economisesc”, vei obține peste 150 000 de rezultate. Uită-te la primele zece și vei vedea acest tip de sfaturi:

„Economisește 20% din venituri.”

„10% din venituri ar trebui să meargă în economii, dar încearcă să ajungi la 20%, apoi la 30%.”

„Economisește 1 x veniturile tale până la vârsta de 30 de ani, 2 x veniturile tale până la vârsta de 35 și 3 x veniturile tale până la vârsta de 40 de ani.”

Aceste articole se bazează pe aceleași supoziții eronate. În primul rând, presupun că veniturile sunt relativ stabile în timp. În al doilea rând, presupun că oamenii cu diferite niveluri de trai au capacitatea de a economisi în același ritm. Ambele ipoteze au fost contrazise de cercetări academice.

În primul rând, datele furnizate de „Panel Study of Income Dynamics” (PSID)^{*} sugerează că veniturile devin mai puțin stabile în timp, nu mai stabile. Cercetătorii care se bazează pe aceste date au descoperit că „tendențele estimate în

* Cel mai lung studiu longitudinal despre nivelul de trai al familiilor din lume, desfășurat de Universitatea din Michigan. Studiul a fost lansat în 1968, cu un eșantion inițial de 18 000 de indivizi provenind din 5 000 de familii din Statele Unite. Informațiile sunt colectate în continuare, printre care nivelul de venit, cuantumul cheltuielilor lunare, starea de sănătate, statutul civil, nivelul de educație etc. (n.r.)

volatilitatea veniturilor familiale arată o creștere de 25-50%” din 1968 până în 2005.³

Acest lucru are sens întrucât trecerea treptată de la familii cu un singur venit la familii cu două venituri înseamnă că familia tipică nu mai trebuie să se îngrijoreze când o persoană își pierde locul de muncă, ci când ambele persoane și-l pierd.

În al doilea rând, principalul factor determinant al ratei de economisire a unei persoane este nivelul de trai pe care îl are. Acest fapt este general consacrat în literatura financiară.

De exemplu, cercetătorii din Consiliul Rezervei Federale* și din Biroul Național de Cercetări Economice** au estimat că persoanele cu cele mai mici salarii încadrate în limita de jos de 20% au economisit 1% din veniturile lor anuale, în vreme ce persoanele cu cele mai mari salarii încadrate în limita de sus de 20% au economisit 24% din veniturile lor anuale.

În plus, estimările lor arată că salariații cu cele mai mari venituri încadrate în limita superioară de 5% au economisit 37% anual, pe când cei cu cele mai mari venituri încadrate în limita de sus de 1% au economisit 51% din veniturile lor anuale.⁴

În mod similar, doi economiști de la UC Berkeley au descoperit că ratele de economisire au fost *corelate pozitiv cu averea* în fiecare decadă a istoriei SUA din 1910 până în 2010, cu excepția anilor 1930.⁵

De aceea regulile de economisire de genul „economisește 20% din venit” sunt atât de greșite. Nu numai că ignoră fluctuațiile veniturilor, dar presupun și că putem economisi în același ritm, ceea ce este practic fals.

* În original, *Federal Reserve Board*, care face parte din *Federal Reserve* – Sistemul Federal de Rezerve al Statelor Unite ale Americii (n.t.).

** În original, *National Bureau of Economic Research* (n.t.).

Aici intervin păstrăvii *Salvenius malma* și plasticitatea fenotipică. În loc să consume același număr de calorii pe parcursul anului, păstrăvii își modifică aportul caloric (și metabolismul) în funcție de cantitatea de hrană disponibilă.

Ar trebui să facem același lucru când vine vorba de economisirea banilor.

Când avem posibilitatea să economisim mai mult, ar trebui să economisim mai mult – iar dacă nu avem, ar trebui să economisim mai puțin. Nu ar trebui să folosim reguli statice, imuabile, deoarece finanțele noastre sunt rareori statice și imuabile.

Am trecut personal prin această situație după ce am văzut cum rata mea de economisire a scăzut drastic de la 40% din perioada în care trăiam în Boston la doar 4% în primul an în New York. Și asta s-a întâmplat pentru că mi-am schimbat profesia și nu am mai locuit cu colegi de apartament când m-am mutat în New York.

Dacă mi-aș fi promis să economisesc întotdeauna 20% din venit indiferent de situație, atunci m-aș fi simțit absolut mizerabil în primul meu an în New York. Dar asta nu e viață.

De aceea cel mai bun sfat de economisire este: **economisește cât poți.**

Dacă urmezi acest sfat, vei avea mult mai puțin stres și vei fi mult mai fericit în general. Știu acest lucru deoarece oamenii se îngrijorează suficient de mult în legătură cu banii chiar și așa. Potrivit Asociației Americane de Psihologie, „indiferent de climatul economic, banii s-au aflat constant în topul clasamentului factorilor de stres ai americanilor încă de la primul sondaj *Stress in America*TM din 2007”.⁶

Iar unul dintre cei mai comuni factori de stres financiari este dacă economisim suficient. După cum a notat fondul de investiții Northwestern Mutual în analiza sa din 2018, „Planning

& Progress Study”, 48% dintre adulții americani s-au confruntat cu niveluri „ridicate” sau „moderate” de anxietate din cauza nivelului lor de economisire.⁷

Datele sunt clare în privința faptului că oamenii își fac griji legate de cât anume economisesc. Din nefericire, *stresul* determinat de faptul că nu economisesc suficient pare să fie mai nociv decât actul în sine. După cum au confirmat cercetătorii de la Brookings Institute după ce au analizat datele furnizate de Gallup: „Efectele negative ale stresului depășesc efectele pozitive ale venitului sau sănătății în general”.⁸

Acest lucru implică faptul că un nivel mai ridicat de economisire este benefic doar *dacă* o poți face fără stres. Altfel, probabil îți vei face mai mult rău decât bine.

Știu personal acest lucru deoarece, odată ce am încetat să mai economisesc bani în baza unei reguli arbitrare, nu am mai fost obsedat de finanțele mele. Deoarece *economisesc cât pot*, reușesc să mă bucur de bani în loc să-mi pun la îndoială toate deciziile financiare pe care le iau.

Dacă vrei să treci printr-o transformare similară în ce privește economisirea banilor, atunci trebuie să stabilești, înainte de toate, cât poți economisi.

Stabilește cât poți economisi

Calcularea posibilităților de economisire se reduce la rezolvarea acestei ecuații simple:

$$\text{Economii} = \text{venituri} - \text{cheltuieli}$$

Dacă scazi ce cheltuiești din ceea ce câștigi, rămâi cu economiile. Aceasta înseamnă că nu trebuie să știi decât două numere pentru a rezolva ecuația:

1. Venitul tău
2. Cheltuielile tale

Recomand calcularea lunară a acestor numere având în vedere numeroasele evenimente financiare care apar lunar (precum salarii, chirii/rate, abonamente etc.).

De exemplu, dacă primești 2 000 de dolari de două ori pe lună (după taxe), atunci venitul tău lunar este 4 000 de dolari. Iar dacă cheltuiești 3 000 de dolari pe lună, atunci economiile tale lunare sunt de 1 000 de dolari.

Pentru majoritatea oamenilor, calcularea veniturilor este simplă, în vreme ce calcularea cheltuielilor este mult mai dificilă, deoarece cheltuielile fluctuează mai mult.

Într-o lume ideală, ți-aș cere să știi unde se duce fiecare dolar pe care îl cheltuiești, dar știi și cât de mult timp ar consuma acest lucru. Am citit o carte care mi-a cerut să îmi calculez exact cheltuielile și am ignorat-o. Întrucât presupun că și tu vei face la fel, am o abordare mult mai simplă.

În loc să calculezi fiecare dolar pe care îl cheltuiești, identifică cheltuielile *fixe* și estimează restul. Cheltuielile fixe sunt cheltuielile lunare care nu se modifică. Acestea includ: chiria/rata, abonamentul la internet/cablu TV, serviciile la care ești abonat, rata la mașină etc.

Odată ce aduni aceste numere, vei obține o sumă de cheltuieli lunare fixe. Ulterior, îți poți estima cheltuielile variabile. De exemplu, dacă mergi o dată pe săptămână la magazinul alimentar și cheltuiești aproximativ 100 de dolari, atunci estimarea cheltuielilor tale alimentare va fi de 400 de dolari. Fă același lucru cu cheltuielile pentru restaurante, călătorii etc.

O altă tactică care m-a ajutat să îmi estimez mai bine cheltuielile este să îmi pun toate cheltuielile variabile pe *același* card de credit (pe care le amortizez complet la sfârșitul lunii). Acest